

Gildesskikke og Folkeliv i Midtthy

fra Midten af forrige Århundrede.

Af LærerA. Christensen, Harring.

(Fortsat fra Årbog 1918.)

Påskedag.

Denne Dag spiste man altid kogte Æg til Aftensmad; ellers vankede der næsten aldrig Æg. Den Dag skulde der derfor også mange til. En Karl nøjedes sjældent med mindre end 5-6 Stykker. En enkelt Person skal endog have drevet det til at spise 15 kogte Æg på en Gang; men han blev da også "skidt te Pas" (dårlig), som det hedder. Fremmede trakteredes altid i Påsketiden med kogte Æg; men det har aldrig været Skik at farve disse. Iøvrigt skulde Æggene helst sælges, og mange Steder fik Husmoderen Ægpenge.

Pinsefesten frembød ingen særlige Skikke af Interesse; men selv om man ikke kan henregne den til Højtiderne, må vi dog omtale

Fastelavn.

Lige før den kom, sendte Bagerne en Del Drengene rundt at sælge "*Fastelavnsboller*". Det var en ganske god Forretning. Alle købte, og en Dreng kunde godt i Løbet af et Par Dage tjene sig en 5-6 Rdl. (10-12 Kr.) Man kunde let blive "*Fastelavnsnar*". Dertil behøvedes kun, at man kiggede ud af Vinduet efter en opdigtet Vejfarende el. lign. Selvfølgelig blev man let ud, når man lod sig narre.

Hvide-Tirsdag pakkedes et Stykke *Kridt* ind i et Papir, og der blev Fryd, når en eller anden lod sig forlede til at bære Pakken hen til en Nabo eller Ven. En Lattersalve modtog naturligvis altid Overbringeren. –

Aske-Onsdag var dog særlig viet disse Løjer, og da sendte både voksne og Børn hinanden af Sted med Breve, der naturligvis kun indeholdt *Aske*. Den Slags Narreri gav altid Anledning til megen Munterhed og Samtalestof i lange Tider derefter. Man glemte da ej heller at drille "Narren" med hans Godtroenhed.

Tyende og ligestillede havde den Gang ikke så mange Adspredelser som nu; men så holdt de engang imellem

"Legestue".

Hos en eller anden velvillig Mand, der ejede en rummelig Storstue, tingede Ungdommen sig Lokale og Beværtning. Hos øvrigheden indhentedes Tilladelse, og den bestemte Aften mødte Deltagerne frem til en lystig Svingom. Ofte var der to Spillemand. Der spistes ikke; men man kunde bestille Kaffe med Brød eller en Kaffepunsch, akkurat som på en Beværtning. For Varene betaltes, og andet fik Værten ikke for Ulejligheden. Festen

varede til næste Dags Morgen. Lørdag Aften var der aldrig Legestue, da øvrigheden var bange for ved Tilladelse dertil at holde de unge borte fra Kirken om Søndagen. Spillemandene lønnedes her, som ved alle andre festlige Lejligheder, med, at enhver Mandsperson gav *Spillemandspenge*, i Regelen 1 Mark (32 øre). Ofte var der svenske Karle med. Efter Treårskrigen søgte de nemlig til Thy for at få større Løn, end de kunde tjene hjemme. *Tællelys* anbragt i Vinduerne gav Belysning. De, der ikke dansede, morede sig med at spille Kort. Desværre indtraf det ikke så sjældent, at der blev Uenighed, ja endog Slagsmål, hvorfor også fredelige Personer blev mere og mere kede af at gå til "*Liegstouw*". Den almindelige Udgift en sådan Aften var vel 1 Rdl., og det var ikke lidt i de Tider, da en Karls hele Årsløn kun udgjorde 35-40 Rdl. Omkring 1854 ophørte Legestuerne; men lang Tid før var det blevet Skik at holde

Kaffebal

i Stedet, hvilket ansås for at være langt finere. Man kunde også kalde det Parbal. Karlen tog nemlig sin Pige med og betalte for dem begge. Prisen var gerne 2-3 Mark pr. Par, altså 1 Krones Penge. Der vankede Kaffe med Brød et Par Gange, og Karlene skillingede gerne sammen til en Flaske Rom; så kunde man da også få en Kaffepunsch; det gav mere Humør til Dansen. Pigerne mødte i *Træsko* og havde de små Sko med; Karlene brugte altid *Halvstøvler* under Benklæderne. Undertiden leverede Værten Tobak og Lys, men ikke så sjældent betalte Deltagerne det selv. Der blev kun røget meget lidt. Ballet holdtes gerne, hvor der var voksne Børn i Hjemmet. Ingen holdt sig for god til ikke at være med, og i Almindelighed deltog 12-14 Par i Morskaben. Der dansedes altid hele Natten.

Gammelmandsbal for ældre Mænd og Kvinder var også meget hyppige og afholdtes på lignende Vis. Når Efteråret kom, var Tiden inde til disse Sammenkomster.

Herligere end alt andet var det dog at komme med til

Fastelavnsbal.

I Årene 1860 og 61 var der to sådanne i Mellemthy, om hvilke der taltes længe efter. Da var der *Balentreprenører*, til hvem man henvendte sig for at blive indtegnet, og som ordnede det fornødne til Festen.

Det var just ingen billig Fornøjelse. Prisen var 3 Rdl. (6 Kr.) pr. Par, og *Fastelavnsmandag Kl. 4* mødte hver Herre med sin Dame. Entreprenørerne tronede midt for Bordet; de tog mod Betalingen og bød velkommen, medens Deltagerne bænkedes og fik Kaffe med Tilbehør. En Tid efter, når alle var samlede og Pengene indkasserede, spistes der til Middag som til et Bryllup: Suppe, Fisk, Steg og Kage, hvorefter Stuen ryddedes, og Dansen begyndte. Kl. 11 drak man Kaffe og Punsch, Kl. 5 a 6 Morgen spistes der *Frokost* med koldt Bord, og Kl. 9 om Tirsdagen fik man Romtoddy. Kl. 1 nød man *Andendags Middag* med Fisk, Steg og Kage og Kl. 5-6 Aften en god og rigelig *Aftensmad*, hvorefter der dansedes lystigt til ud på Aftenen. Da fik man Kaffe til Afsked. Ingen forlod et sådant Bal sulten eller tørstig, og Humøret var glimrende til det sidste.

I det nordlige Thy begyndte man ofte om Middagen; og Karlene *rede til Ring*. Det gjaldt om, når Hesten i susende Galop for forbi Stagen med Ringene, da at gribe den nederste af disse med en lille Jærnkrog; men det var jo en lidt farlig Sport, og i Midthty vilde ingen have sine Heste med i dette Kapløb. Den, der fik de fleste Ringe, blev *Konge*, klædtes som sådan, blev fri for at betale Balpenge og red i Spidsen for de øvrige Ringridere rundt i Byen, hædredes og skænkedes tillige med sit Følge. Når denne Rundtur var forbi, afleveredes Hestene, og Karlen afhentede sin Baldame til Festen, der da foregik som ovenfor beskrevet. I Stedet for at ride til Ring, slog man undertiden *Katten af Tønden* (en død Kat i en tom Foustage). Rytteren brugte da en *Slagvol* som Våben, og den, der var så heldig at slå Tønden i Stykker, blev *Kattekongen*, hvad der havde de samme Æres- og Gunstbevisninger til Følge som at tage de fleste Ringe.

Til et sådant Fastelavnsbal måtte man have et stort Lokale. Det; der fejredes 1861, holdtes i en Gård på 6 Tdr. Hartkorn, hvor der var en Storstue med 8 x 10 Alen Gulvflade.

Skønt der endnu er et Par Festligheder, som fortjener Omtale, vil vi dog først se på, hvorledes **det daglige Liv og dets Kår** den Gang formede sig; i begge Henseender er der nemlig stor Forskel på da og nu.

Iste Maj og Iste November var Flyttedage, og da hentede Husbonden sit nye Tyende. En dygtig Karl fik i 60erne 35-40 Rdl. (70-80 Kr.) i Løn om Året. På store Gårde gav man lidt mere, således fik en Karl på "Tandrup" f. Eks. 50 Rdl. Ofte tog Karlene om Vinteren Akkord på at "tærskes for Tønde". Dette Arbejde udførtes ellers af Husmænd og Daglejere. De fik 6-8 *Skilling* for hver Td. aftærsket Korn og måtte møde tidlig om Morgenen for at slutte sent om Aftenen, når de skulde have tærsket 2 Traver Korn = 60 "Toneg", hvoraf der blev *et Par Tdr. Korn*. De

kunde således tjene en 12-16 *Skilling* (32 øre) om Dagen. Tog de "*Tag*" af Rug, fik de gerne 1 Mark (32 øre) pr. Læs. - En Tjenestepige fik ca. 18 Rdl. i Løn om Året. Malkepiger på Herregårde nåede dog op til 25 Rdl. Naturligvis måtte de være med i Udarbejdet: jævne Tørv, sprede Gødning, binde Korn og hjælpe at samle Kartofler op om Efteråret. Tjenestedrenge havde man ofte alene for Føden, men når de kom op i 12-14 Års Alderen, fik de dog op til en halv Snes Rdl. Der blev taget meget Hensyn til, om det var en god *Madplads*, man kom til.

Såvel Kvinder som Mænd gik i *hvide Træsko* med blanke Kramper; men skulde de i Sommertiden rask af Sted, behøvede de bare at kaste disse, da Strømperne var *fodløse* og holdtes nede af en Læderstrop, der gik under Foden. Den Slags Strømper kaldtes almindelig "*Pløeshueser*" og bæres endnu af mange, særlig da unge Karle og Tjenestedrenge.

Ved Majdagstid tog Arbejdet rigtig Fart. "Tidlig op og tidlig i Seng", det var Løsenet. Hestene skulde jo røgtes og Hakkelse skæres, hvad den Gang var et besværligt Arbejde; man måtte jo bruge "*Hakkelsekniv*". Kun på enkelte store Gårde havde man Hakkelsemaskiner. Ved 5½-Tiden samledes man til Davre - Dower, som det hedder. Man fik "*Opstuvning*", bestående af stuvede Kartofler med Fiske- eller Kødbidder i, og derefter kogt Mælk og Brød. Kneb det med Mælken, fik man Øllebrød i Stedet. Dagen inddeltes i 4 "Bed", to om Formiddagen og to om Eftermiddagen. Kl. 9 Fmd. spiste man "Formejdåsmelmad" og Kl. 5 Eftm. "Ettemejdåsmelmad". Kl. 12 vankede der "Ojen" (Middagsmad) og en lille Middagssøvn. En "Øilkovs" stod altid midt på Bordet, så den tørstige kunde forsyne sig efter Behag, og til Mellemmad vankede der gerne en Dram, hvis man satte Pris derpå. Kaffe fik Folkene kun om Søndagen efter Middagssøvnen, og man måtte nøjes med en "*Knald*" (lille Stykke) brunt Sukker til denne.

Alle, både unge og gamle, spiste ved samme Bord og af samme Fad. Man brugte Hornskeer og lange Trætallerkener. Af Kød o. l. fik hver gerne sin Portion. Manden selv skar Brød af til hele Familien. En "grow" og en "fin Kæg" lå altid parat til ham at skære af.

Var Dagens Syssel endt, samledes man ved Nadverbordet og spiste sin Grød og Mælk, før man ved 9-10 Tiden gik til Hvile. Fra Mikkelsdag (29. Sept.) til 25. Marts spiste man ikke Formiddagsmad, da nød man kun 4 Måltider i Døgnet, medens man om Sommeren fik 5. Runde Trætallerkener af Bøg brugtes ofte i Stedet for lange Trætallerkener; det var lidt finere.

Medens Karlen fulgte Hestene, havde Husbonden travlt med at så Kornet. Dette Arbejde udførtes altid

med Hånden, og Kornet toges af en "Sæløb" (Sædløb), der bares i en Rem over Skulderen; undertiden såede man dog af en Sæk. - Konen og Pigerne havde imidlertid travlt derhjemme med Madlavning, Kærning, Ostelavning og Rengøring. Den sidste var ikke så besværlig som nu. I Stuerne var der *Lergulve*; de skulde fejles og bestrøes med fint, hvidt Havsand. Dagligstuen var ofte tillige Sovekammer. Under de to Fag Vinduer var der en fast Bænk, der også fortsatte et Stykke på begge Sidevæggene, og foran denne stod det lange Bord. En løs Bænk gav rummelig Siddeplads på den anden Side af Bordet. Baggrunden af Værelset optoges af "*Alkovesengene*", der oftest var helt *tillukkede* med mere eller mindre fint udskårne Døre, men ellers forsynede med Sirtses Omhæng. Ved Siden af Døren ud til Køkkenet stod den store "*Bilæggerovn*", der altid prydedes af en Del barokke Basrelief, f. Eks. Adam og Eva under Kundskabens Træ. En Bornholmer - ægte eller uægte - havde Plads på den 4de Væg eller stod mellem Sengene. Med rungende og dog velklingende Slag forkyndte den Tidens Gang. Væggene prydedes af "Ligvers" i Glas og Ramme, Billeder af Kongen o.s.v., medens Messingtøjet på Hylden over Kakkellovnen glimrede som Guld. Hvor kunde der dog være hyggeligt i en sådan, gammeldags Bondestue, og hvor var der lunt derinde i de kolde Vinterdage. I Gang, Køkken og Bryggers - Køkkenet kaldtes almindelig Frammers var der altid Gulv af *små Kampesten* (Piksten). Skulde det være rigtig fint, havde man Gulv af Mursten i Dagligstuen. Ved en Bjælke under Loftet hængte man sit Uhr, den sølvbeslagne Pibe m. m. I Storstuen, hvor der også var stampet Lergulv, havde man Skabe, Dragkister og det uundværlige Schatol med den bevægelige Klap, bag hvilken der var et Utal af mindre Rum, bl.a. en affasset Plads til den høje Hat. Tæt op til Bryggerset med den mægtige Ovn havde man Tørverum. Da det snart blev almindeligt med Sovekammer, byggede man en Kvist ud fra Våningshuset, hvor dette fik Plads. Bag Gangen var der Spisekammer under Trappen, der førte op til Loftet. Endnu findes enkelte af disse gamle, hyggelige Hjem; men de vil jo nok snart være en "saga blott".

Landbruget havde også sine Egenheder. Rodfrugt kendtes ikke; men der avledes megen *Raps*, og til denne måtte Jorden brakkes. Rapsen såedes fra 6-12. August og var så tjenlig til Høst næste År i Juli Måned. Den var ret vanskelig at bjærge, da den kun kunde køres hjem i klart Solskin, og Frøene nemt kunde falde af. Man havde derfor Opstandere på Siden af Vognfadingen, og mellem dem spændtes der Sejldug. Den blev altid tærsket ved Hjemkørselen, og 4-8 Karle beskæftigedes dermed. Tærskningen foregik ofte til Musik, og der vankede hvert Øjeblik

en Dram og en Tår Øl, så Arbejdet gik lystigt, medens Sveden randt. - Bælgenes røgtes op, og Stråene brugte man at fyre i Bagerovnen med. 1 Td.. Raps kostede 15-16 Rdl., og skønt den kun gav ca. 5 Fold, var det dog en god Forretning, især når man betænker, at Ottendedelen af det besåede Areal gerne dyrkedes med Raps. Den brugtes til Olie og solgtes almindeligst til Købmænd i Thisted, dog fik den da levende, bekendte Købmand N. Smed i Gudnæs også en hel Del. Den leveredes altid 10-12 Dage efter Tærskningen, når Frøene var blevne pænt brune, for så kostede den mest.

I Udlægsmarken såede man *Kløverfrø*, ikke købte, men af egen Avl. At tærskes Kløver var et besværligt Arbejde, og det gik ofte ud over den stampede Lerlo, da Kløveren kun måtte ligge i et tyndt Lag på denne. Til dette Arbejde var det bedst at bruge en Slagvol af tykt Tov. Rensningen var også brydsom; man havde ikke Rensemaskine. Den blev derfor først "kastet" og derefter "soldet" 10-20 Gange; men man kunde også få op til 3 Mark (1 Kr.) for Pundet. Når Kløveren såedes, kom man lidt Thimothe og Rajgræs imellem.

Kornsalg var den vigtigste Indtægtskilde. På en Gård, der havde 2 Td. 5 Skp. Hartkorn, såedes der almindelig ca. 21 Tdr. Korn af forskellig Slags, og der avledes i Regelen 7-8 Fold. Man fik altså omkring 150 Tdr. Korn til Hjemmebrug og til Salg. Den ene Trediedel solgtes i Almindelighed, og det var gerne Havre, der kørtes til Købmanden. 1 Td. Rug kostede i 60erne 7 Rdl., 1 Td. Byg 5 Rdl. og 1 Td. Havre fra 19-21 Mark (6-7 Kr.).

Jo større Gårdene var desto mere Indtægt kunne man have af Heste- og Kvæghandelen. På den Gård, hvorom her er Tale, havde man ikke anden Fordel af *Handelen med Heste* end den, man kunde få ved at sælge et bedre og købe et ringere Dyr.

Kreaturhandelen indskrænkede sig til Salget af et Par magre Stude og en Ko hvert År; men man var nøjsom og en solid Velstand rådede i de fleste Hjem i Midtthy. Banker og Sparekasser kendtes ikke, så det var ikke Talemåder, når man sagde om en Mand, at han havde noget på Kistebunden. Folk var i særlig Grad selvhjulpne. Kød, Ost og Smør producerede man selv. Tørv gravede man i eget Tørveskifte, og vi skal siden se, hvorledes man i de lange Vinteraftener sørgede for at holde Pengene inde på en Mængde forskellige Måder.

Allerede i Begyndelsen af det 19. Århundrede lovpriser Pastor Ågård, der da var Præst i Skjoldborg, den *udmærkede Ost*, der lavedes her i Thy. Han omtaler Produktionen meget grundig. Her må det være nok at meddele, hvorfra den stammer. Det var endnu Skik i Midten af Århundredet, at Præst, Degn og Jordemoder fik Sødsmælk til Ost. Skikken holdt sig længst på Hanstholmen, hvor den først afskaffedes

1896. I Slutningen af Juli Måned sendte ovennævnte Embedsfolk i den Orden, hvori de er opført, Bud rundt om, at de på en bestemt Dag bad om Mælk til Ost. De, der boede i Nærheden leverede Mælken i vedkommendes Hjem og blev beværtede med Kaffe og Hvedebrød eller Kringler. Præsten havde så bestemte Steder rundt i Pastoratet, hvor han tog mod Mælk til Ost de nærmest følgende Dage. Endelig lod Degnen, og da særlig Jordemoderen, *Vogne køre rundt* til de fjærnest boende. Der kørtes fra Dør til Dør, og når Folk kom ud med de fyldte Spande, fik de Vin og Kringler. En Jordemoder kunde på den Vis skaffe sig en Snes større og mindre Oste. En Præst havde vel en halv Snes og en Degn 6-7 Stk. Omhyggelig lavet og lige så omhyggelig passet, blev denne Sødsmælks- eller "*Jordemoderost*" ganske fortrinlig og kostede ca. 3 Mark (1 Kr.) pr. Pd.; men den måtte lagres til hen ad Efteråret for at få den rigtig gode Smag. Den var særlig efterspurgt som *Juleost*. Der lavedes også udmærket Ost i private Hjem, men af den solgtes der kun lidt. Man må jo erindre, at man den Gang ikke havde *Mejerier*. I 70erne blev det på større Gårde almindeligt, at man anlagde *Vandmejeri*. I et større eller mindre Bassin havde man Mælkespandene stående i koldt Vand, der engang imellem skiftedes. På den Måde kunde man samle mere Fløde og kærne mere Smør ad Gangen. Der opnåedes bedre Smør og større Priser. Ikke sjældent sendtes det til København, og Prisen var over 1 Kr. pr. Pd. Naturligvis brugte man Svingkærne, når der skulde produceres så meget Smør ad Gangen. Ellers svingede Smørprisen i de Dage mellem 60-80 øre (30-40 Skilling). I 80erne kom de første Fællesmejerier i Thy, og Thyboostens Saga var ude.

Høsten

var en herlig Tid. Der høstedes overalt med *Le*, og Pigerne måtte "binde op". De samlede Negene ved Hjælp af en "Kroj" (firtandet Rive). Jo større Gårdene var, desto flere Leer – "Jærn" – gik man med. På Tandrup var der ikke mindre end 18 på en Gang. Her i Thy har man altid brugt at høste mod Kornmarken; her har man aldrig slået "Kornet fra", som man bruger det f. Eks. på Øerne. Undertiden *slebes* Leerne; men mest almindelig blev de "*hårede*", det vil sige, man bankede Eggen rigtig tynd med en lille Hammer, medens Leen hvilede mod en primitiv Ambolt. Var "Jærnet" skærpet på denne Måde, holdt Eggen sig skarp meget længere, og man behøvede kun at give Leen en Omgang med "Strygestikken". Om Høsten vankede der oftere og bedre Mad end ellers; da spiste man gerne 7 Gange i Døgnet. "Æ Nætter" (Nadveren) var særlig udmærket. Stegt Flæsk eller saltet Ål med Kartofler og Grød og Mælk var almindelige Retter, og man

lædskede bagefter sin Gane med en Tår Gammeløl med "en Pind i", hvis man da ikke allerede havde besørget det før Aftensmåltidet. For at blive rigtig godt, måtte Øllet være lagret siden "Kjormis", og når der så kom en Dram i, glemte man snart Dagens Besvær, og Passiaren gik livlig til Sengetid.

Manden selv satte gerne Kornet sammen; det foregik på samme Måde som nu. Af Rug sattes 8 eller 6 Neg på hvert Sted, af Byg og Havre kun 3. En "Kjærre" (Kærv) var 3 Neg, og en "Toneg" kaldtes to Neg, når de blev bundne sammen med "Simer" (Halmbånd) ved Hjemkørselen. Man regnede altid med, hvor mange "Læs" Korn, der avledes, og Mandens sidste Bestilling en sådan Høstdag var gerne at tælle, hvor mange Læs a 60 Kærve, der var høstet i Dagens Løb. Når Kornet kørtes hjem, bandt Pigerne Negene sammen. Det gik med Fut og Fart både i Mark og Lade. Ofte blev man ved til langt ud på Natten; så måtte der Ekstraforplejning til. Den, der først fik "opskor" (ophøstet) forkyndte det lydt ved at hamre på Leen med en lille Sten; det kunde høres vidt omkring.

Når Kornet var høstet, fik man "Opskyver", ved hvilken Lejlighed der trakteredes med Æbleskiver og Kaffe foruden Gammeløl og "Nætter".

En Tid efter Indhøstningen holdtes der *Høstgilde*, hvortil de blev indbudt, der havde hjulpet i Høst; ikke sjældent var Naboer og Venner med, Gildet holdtes gerne i Slagtetiden, og der vankede altid Suppe og Steg. Meget hyppigt var der både Musik og Dans, men i modsat Fald gik Tiden med Kortspil og Samtale. Ved Midnatstid sattes Kaffen frem, og naturligvis manglede det ikke på en Kallepunsch. Ofte varede Gildet til den lyse Morgen, og der vankede da Frokost, inden Folk tog hjem.

Efteråret.

Efterårsarbejdet frembyder intet mærkeligt. Nu kom de lange Vinteraftener, Og da samledes Folk i Dagligstuen ved det fattige Tællelys; men der var ingen, der sad med ledige Hænder. Konen og Pigen kartede og spandt; en gang imellem skulde der også bindes Strømper. Mand og Karl snoede "*Simer*" (snoede Halmbånd), der fandt rig Anvendelse i Høst og til Tækning, eller de snoede *Reb* og bandt *Kurve* både af Pil og Halm. I Forårs- og Efterårstidens ledige Timer arbejdede man i Huggehuset, huggede "*Hæle*" (Tøjrpæle), satte Tænder i Riverne, Håndtag – "*Knage*" – i Leerne o.s.v. Man var *selvhjulpen* den Gang. I mange Gårde vævede man selv, men ellers var der "Vævekoner" i hver By, og således kunde man få hjemmegjorte Klæder billigt. I Vinterdagene sang Plejlen i Laden fra tidlig Morgen til Mørket faldt på, og Lyset samlede alle i den lune Stue. Flid og Nøjsomhed sad til Højboards her i Thy den Gang.

Husmanden hjalp Gårdmanden, og denne støttede ham til Gengæld. Den første gik oftest på Dagleje, og så måtte Karlen jo hen at pløje og harve for ham. Dette skete oftest om Søndagen. Når han således kom "at gøre Bed", trakteredes han med det bedste, Huset formåede; men det kunde jo tidt træffe, at han således måtte arbejde næsten hver Helligdag. Noget skønt groede der op al denne Samvirksomhed. Hjælpsomhed og Deltagelse i hverandres Velfærd trivedes ret i dette familiære Forhold mellem Gårdmænd og Husmænd. De hængte tidt sammen som Ærtehalm og hjalp hinanden på alle Måder. Engang imellem holdt Husmanden "Plovilde". Da havde han en 6-7 Plove til at arbejde i sin Mark på en Gang. Efter "Bedet" tog Folk så hjem med Hestene, pyntede sig lidt og mødte så igen for at spise Aftensmad og drikke Kaffe.

Markeder.

To Gange om Året måtte Ungdommen til *Marked* i Thisted, nemlig i Juli og i Oktober. Til Sommermarkedet mødte Pigerne i Sirtseskjøter, der strålede i alle mulige, brogede Farver. Om Efteråret rullede de til Bys i hjemmegjorte Klæder, iført den store Kåbe uden Ærmer. Fra hver Gård kørtes der, og Mad toges med. I Thisted tog Karle og Pigerne hinanden i Hænderne, og i lange Rækker togede de

gennem Gaderne og rundt på Markedspladsen for at betragte Boderne, købe et og andet, se på Markedsgøglet og - ofte med Tårer i øjnene - høre på den blinde Mand og hans Kones vemodige og sørgelige Kærlighedssange. For 1 Skilling købtes Sangen, og så blev den nynnet ved Arbejdet og sunget i de unges Lag. "Hjalmar og Hulda", "På Sjælland hos en Bonde", "En Vise vil jeg nu opskrive" o. lign. lever endnu i Mindet hos den ældre Del af Midthys Befolkning som en Erindring fra disse Dage. Naturligvis trakterede Karlene, og der sluttedes tidt i Dansesalonen. I Slutningen af Århundredet blev dette dog betragtet som alt for simpelt, og få Landboere tog Del i Dansen. Om Sommeren måtte man have et Lommetørklæde fyldt med "Godt" med hjem, og om Efteråret måtte man også have en Pose Æbler med. De, der ikke havde været til Marked, skulde da også have en Mundsmag af Fornøjelsen.

Køreturen hjemad var ikke altid ufarlig. Der kørtes ikke sjældent om Kap, og en enkelt Gang kunde en Vogn Være lige ved at lande i Grøften, men større Uheld forekom så at sige aldrig. Kuske og Heste var lige godt kendt med Turen; men det blev rigtig nok sent, inden man kom til Hvile en sådan Aften, måske "inddysset blidt af Havets Vuggesang".

(Historisk Årbog for Thisted amt 1919, side 38-50)